

1 KOLINITA

Awayauwedo

¹⁻² Yau Paulo na Yaubada ivesinuwaigau na ebeha Yeisu Besinana yana tauyewasa. Omiu Kolinita tauyemidiwo yami leta teina tahida Sodeni ihaguigau na yaleleyawa. Wuwuna omiu bada Yeisu Besinana i'abiye maselegomiu'o na yana boda vesivesinuwadi aidiyai amluwuma na ammiyamiya, hiya Yeisu Besinana yehanaena baidamiyao am'awa'awanoi. Hiya tupwa maudoina aidiyena baidadao yada Bada Yeisu Besinana ehebo a'ava.

³ Ta yada Bada Yeisu Besinana yo tamada Yaubada yadi ate muyamuya yo yadi nuwadaumwali imiya vahaligomiu.

⁴⁻⁵ Moiha ta'i, Yaubada ive'i'ilaegomiu na ginauli bagibagilidi namwanamwadi imohegomiu, dova yami walo namwanamwadi yo yami nuwamasele namwanamwadi Yeisu Besinana ainaena. Eeta hauga maudoina vehabamiu ya'awa yauwedo Yaubada ainai.

⁶ Na hinage ya'awa yauwedo wuwuna Besinana am'awa moihaei na wasana amyemidiyei.

⁷ Na hinage Yaubada yana aiyauya namwanamwadi maudoidi alimiyai himiyamiya, hauga teina am ha'waha'wa yada Bada Yeisu Besinana yana mahalavauyoma vehabana.

⁸ Na iya i'abi'abiye wahiyalagomiu, na nigele teya yami pwanoli ana higa ahubenanane iwuyoma.

⁹ Yaubada ma'ana yemidi mwala'ina, eeta iyo-gaegomiu na ebeha natuna Yeisu Besinana yada Bada, baidamiu am'awa au'augelu.

Havena wahei

¹⁰ Tahiguwao, teina yagu guguya alimiyai yada Bada Yeisu Besinana yehanaena na yami nuwatuwu ehebo yo yami aubabada ehebo, na havena am'awa'awa pa'ipa'i'i yo amwahewa-heigomiu.

¹¹ Wuwuna tupwadi Kalowi yana bodao bada hiwalo'o aliguwai yami awapa'ipa'i'i vebabana.

¹² Eeta tupwamiu amwalo, 'Ai Paulo yana boda', na tupwamiu amwalo, 'Ai Apolosa yana boda' na tupwamiu amwalo, 'Ai Pita yana boda', na tupwamiu amwalo, 'Ai Besinana yana boda'.

¹³ Vedova Besinana ibagibagili, bo? Nigele. Yau Paulo vebabamiu yamwalowoi aiwa lagaga ewanai, bo? Nigele. Na yehaguwena hi'abiye bapitaisogomiu, bo? Nigele.

¹⁴ Ya'awa yauwedo Yaubada ainai, wuwuna nigele boda mwala'ina yaya'abiye bapitaisogomiu. Na hesi Kilisiposi yo Gayosi, hibom.

¹⁵ Ainaena havena amnuwanuwatuwu na amwalo, 'Ai Paulo yana boda, wuwuna Paulo i'abiye bapitaisogai'.

¹⁶ (Moiha ta'i, hiya hinage Sitepana yana huhu ya'abiye bapitaisodine. Neta bada adi bagibagiline.)

¹⁷ Wuwuna yagu paihowa Besinana imohegau neta wasa namwanamwana ana guguya vebabana, na nigele abiye bapitaiso. Na hinage guguyanane nigele yagu hanapuwena, mata dova

ta Besinana yana mwalowoi aiwa lagalagana ainai wasana ya'abiye tapiya.

Yeisu yana mwalowoi aiwa lagalagana ainai

¹⁸ Yeisu yana mwalowoi aiwa lagalagana wasana tupwadi tomowa hiya alu'aluwadi mwalomwalowoidi hi'awa oya'oyamaei, na hesi ita tayemidiyeiwa ebeha Yaubada yana wahiyala wasanane ainai imiyamiya, na ainaena ilivahita.

¹⁹ Teina vehabana na Yaubada Buki Ve'ahihi ainai iwalo mahalavaei iwalo:

“Hiya tauhanapuwo yo taunuwamaselewo yadi nuwanuwatuwu yata'wata'wataedi na yalaudawanidi”.

²⁰ Eena vedova hiya tauhanapuwone? Yo nuwana tauve'itaone? Yo tauguguyaone teina hauga bale'uwai himiyamiya? Moiha ta'i, Yaubada yadi hanapuwone i'awa ginauli awa'awawaidi.

²¹ Wuwuna hanapu bale'u nigele howahowana ainaena Yaubada tahanapui. Na hesi Yaubada yana nuwatuwu na yana wasa namwanamwana, ana walomahalava ainaena ita ana tauyemidiwo ilivahigita. Wasanane taumiya bale'u hi'awa ginauli yabayababaei.

²² Hiya Yudeya nuwanuwadi ve'ive'ilala hi'ita, na hiya Gilisi hanapu hibehabehaei.

²³ Na ita hesi wasanane taguguyaei, Besinana yana mwalowoi aiwa lagalagana ainai, na Yudeya hita'wata'wataei, na Gilisiwone wasane hi'awa ginauli awa'awawaei.

²⁴ Na hesi ita Yaubada ana tauyemidiwo ivesin-
uwanegita, boda Yudeya yo vali boda aidiyena,

na Besinana ainaena Yaubada yana wahiyala na yana hanapu imohegita.

²⁵ Wuwuna hava Yaubada yana paihowa belubeluna yo habuluna, tomowa ita yada wahiyala mwala'ina iwahiyala gabaedi.

²⁶ Na tahiguwao amnuwatuwu avivini ebeha ita Yaubada ivesinuwaigita, na tabagibagili alili nigele bale'u ana tauhanapuwu nuwana ana tauwahiyalao nuwana ana babadao.

²⁷ Na hesi buwabuwada ivesinuwaigita, ta tauhanahanapuwowa ta abiye hinimayadi, na bale'uwai tatapitapiyawa Yaubada ivesinuwaigita ta tawahiyala'o ta'abiye yauyauledi.

²⁸ Na hinage bale'u elauhanai Yaubada yana paihowao hi'awa ginauli awa'awawaedi, na hesi Yaubada yana paihowa aidiyena yadi ginauli maudoina i'oipeiyedi.

²⁹ Eeta nigele teya tomowa howahowana na iwalo hae Yaubada mehenai.

³⁰ Wuwuna Yaubada iya yana paihowaena Yeisu Besinana baidada tave'ehebo, ainaena Yaubada yana hanapu Yeisu imwaugewo'awahei alidai, ta Yeisu iya tauna ipwaoliyowei vehabada, na ainaena i'abiye vauvaugita, na i'abiye dumwalugita.

³¹ Buki ve'ahihi yana walomahalava ginauli teina vehabana iwalo, 'Ebe yaiya nuwanuwana na ino'o, yada Bada ibom ino'owei'.

2

Paulo yana guguya

¹ Tahiguwao, amnuwatuwu avivini hauganane mwalona Yaubada wasana yavaiyama na yawalowe alimiyai, nigele ebeha yau tauhanapu mwala'ina.

² Na hesi nuwanuwagu na Besinana iya vebana yaguguya alimiyai, iya hi'oiye mwalowoi aiwa lagalagana ainai.

³ Eena yagu mahalava alimiyai dova tautapitapiya, na mayagu batutuli yo mayagu atehawawali.

⁴ Na hinage yagu guguya alimiyai nigele walo wahiwhiyalana yo nuwamasele aidiyena, na hesi Alu'aluwa Ve'ahihi yana wahiylaena.

⁵ Ainaena yagu guguya ambenalena'o na amyemidiyei ebeha nigele tomowa yadi nuwamasele ainaena, na hesi Yaubada yana wahiylaena.

Nuwamasele moiha

⁶ Nuwamasele moiha Yaubada ainaena yawalowalo mahalava omiu yami nuwatuwu hunadi alimiyai, na hesi bale'u teina ana taunuwamaselewo yo tauloinao yadi nuwamasele mata sawasawalidi.

⁷ Na nuwamasele Yaubada ainaena mwalona dawadawanina, na teina hauga bada i'abiye mahalavaya'o. Wuwuna mulitai na bale'u iyemasele, mugai nuwanuwana na ada awanamwanamwa imohegita.

⁸ Na bale'u teina ana tauloinao nuwamasele nigele hiyahanapui, na bada ebe hihanapu mugaiyei, nigele howahowana yada Bada galewaena hi'oiye mwalowoi aiwa lagalagana ainai.

9 Teina vebabana na Yaubada yana Buki Ve'ahihi iwalo mahalava iwalo:

“Nigele teya tomowa iya'ita bo iyabenalei,
yo nigele teya iyanuwatuwui mata imahalava,
neta bada Yaubada i'abinovaidi'o yaiyadiwo hivevelauweine”.

10 Na hesi Alu'aluwa Ve'ahihi ainaena Yaubada nuwamasele bada i'abiye mahalavaya'o alidai.

Wuwuna Yaubada Alu'aluwana ginauli maudoidi ihanapuidi, eena Yaubada yana nuwatuwu dawadawanina hinage ihanahanapuidi.

11 Ta amnuwatuwu avivini ita tomowa, wuwuna ebe yaiya towaho mayana nuwatuwudawani, towahonane iya alu'aluwana ihanahanapui dova hinage Yaubada Alu'aluwana ibom yana nuwatuwu ihanahanapui.

12 Yaubada Alu'aluwana nigele taumiya bale'u alu'aluwadi dova, na hesi Yaubada Alu'aluwana imohegita, ainaena tanuwamasele yana velauwone alidai vebabadi.

13 Ainaena yada walo nuwana yada ve'ita, nigele taumiya bale'u yadi nuwamasele ainaena, na hesi Yaubada Alu'aluwanaena. Eeta ebe yaiyadiwo Alu'aluwanane aidiyai imiyamiya, howahowana walonane hihanapui.

14 Na ebe nigele, nigele howahowana hihanapui, wuwuna aidiyai ebeha ginauli yauyauledi ta'i. Eena nigele howahowadi ginaulidine hihanapuidi, wuwuna Yaubada Alu'aluwana nigele howahowana i'abiye maseledi.

15 Ita hesi ginauli maudoidi tave'aha ili'ilimanidi Yaubada Alu'aluwanaena ta nigele teya yaiya ebeha iyalauvetalaegita.

16 Dova Yaubada yana Buki iwawaloweiiwa iwalo:

‘Moiha ta’i, nigele ehebo yaiya Yaubada yana nuwatuwu iyahanapui yo eheha ive’itaei’.

Na ita hesi Besinana yana nuwatuwu ainaena tanuwanuwatuwu.

3

Yaubada yana taupaihowao

1 Tahiguwao, nigele howahowana na nuwamasele moiha yawalo mahalavaei alimiyai, wuwuna alu'aluwamiiu nigele hiyahuna, na yami nuwanuwatuwu howola bale'u yana nuwanuwatuwu dova. Wuwuna omiiu amvetuwuni Besinana ana yemidi ainai, dova hedaheda habuludi.

2 Ainaena nigele howahowana na ai'ai yamohegomi, na hesi huhu a'ava ainaena yave'aigomiiu, wuwuna mwalona ainaena ta ana higa wau nigele howahowamiiu ai'ai am'ai.

3 Moiha, yami mumuga howola taumiya bale'u dova, wuwuna howola am'awa'awa pa'ipa'i'i yo am'alo'alo magigili.

4 Na tupwamiiu amwalo, ‘Ai Paulo yana boda’. Na tupwamiiu hinage amwalo, ‘Ai Apolosa yana boda’. Yami walone dova taumiya bale'u yadi walo, bo?

5 Vedova ta yau na Apolosa vehabamai am'awa pa'ipa'i'ine? Ai taupaihowa yada Bada vehabana. Yama paihowa bada ivaiyama vagana yo vagona apaipaihowaidi, na ainaena omiiu Besinana amyemidiyei.

⁶ Yau yagu paihowa tau'uma bada, na Apolosa tau'ita avivini, na Yaubada iya yana wahiyaena ai'ai imwalamwala'i.

⁷ Ainaena Yaubada iya tawalo vetuvehaeyei, na ai mata nigele. Wuwuna ai a'umai yo a'ita avivini na Yaubada ainona tau'abiye mwali'ina.

⁸ Tau'uma na tau'ita avivini howahowamai mata ama maiha alobai yama aipate wahi-wahiya ana mwala'i neta dova.

⁹ Teina hauga Yaubada baidamai yana tanovi apaipaihowai, na yana tanovine neta omiu tomowa. Na hinage omiu Yaubada yana vada.

¹⁰ Wuwuna Yaubada i'atemuyamuyaegau, na ivesinuwaigau ebeha yana tau'abi vada, ainaena logidi yamwauwi ili'ilimanidi na ebe tupwadi hinage taupaihowao logidine aidiyena hilau'abi na hi'ita aviviniuyoidi ta hilau'abi ili'ilimani.

¹¹ Yada logidi wahiwahiyaana imiyamiya, iya Yeisu Besinana, ainaena nigele howahowana na vali logidi tavetowolo.

¹² Na hesi logidinane ewanai yada ginaginauli tamwauwidi. Tupwana tomowa yadi ginaginauli namwanamwadi hivaidima, dova hi'ahi'a yo ula-bwa yo pauli, na tupwadi yadi ginaginauli tapi-tapiyadi hivaidimane, dova keipoke yo mala'wa yo mulumulu.

¹³ Ainaena howola lauvetala ana ahubena ainai, yada Bada ehebo ehebo yada paihowao i'itadi na itowoidi, hiwahiya bo hitapiya.

¹⁴ Ebe yayyadiwo logidine ewanai hivada'abi ili'ilimani mata maiha hivai.

¹⁵ Na hiya tauvada'abi yababadi mata yadi vada igohayasawalidi, na tomowadine mata hagu

hive'alo na yadi tobwatobwa mata nigele teya iyamiyamiya.

¹⁶ Ainaena amnuwatuwu avivini ebeha ita Yaubada yana vada haehaena, wuwuna Yaubada Alu'aluwana alidai imiyamiya.

¹⁷ Ebe yaiyadiwo Yaubada yana vada hi'abiye yababa, hinage Yaubada i'abiye yababadi, wuwuna yana vada masemaselena hiya hiveyababa, na yana vadane neta ita.

¹⁸ Havena yaiya owa ubom u'oya'oyamaego ebeha owa ehebo tauhanapu, wuwuna ebe bale'u teina ana hanapu a'ava uhanapui, ilowoinanego na hanapunane uta'wata'wataei, na nuwamasele moiha Yaubada ainaena uvai.

¹⁹ Wuwuna hanapu teina bale'u ainaena dova hanapu buwabuwana Yaubada mehenai. Na Buki Ve'ahihi ainai yana walomahalava teina dova iwalo:

“Yaubada tauhanapuwo i'onadi'o na hisilahe'o hibom yadi hipwahipwaena”.

²⁰ Na hinage iwalo:

“Bada tauhanapuwone ihanapuidi'o neta hinuwanuwatuwu pwano”.

²¹ Na havena amwalowalo gagasa yami taumugaiwone bale'uwai vehabana, wuwuna Besinana ginauli maudoidi bada imohegomiu'o.

²² Dova yau yo Apolosa na Pita imwauwigai, ami tauhaguwo, na bale'u maudoina imohegomiu, na hinage yawahimiu yo yami mwalowoi, na hinage ginauli maudoina hauga teina ainai yo hauga hilalaoma aidiyai imohegomiu.

²³ Wuwuna omiu Besinana yana tomowao, na Besinananane Yaubada ainaena.

4

Besinana ana tauyewasao

¹ Ai Besinana yana taupaihowao, wuwuna wasanane Yaubada ainaena mwalona dawadawanina, na teina hauga awalowalo mahalava alimiyai.

² Yama paihowane ainaena ilowoinanei na apaihowa ili'ilimani.

³ Yagu paihowa teina vehabana, mata amlauvetalaegau bo tomowa tupwadi hilauvetalaegau neta nigele ginauli mwala'ina wuwuna nigele yayalauvetalauyowegau.

⁴ Na hinage yau yagu nuwatuwu ebeha yagu paihowa namwanamwana, na hesi nigele yayahapui moiha, namwanamwana bo yababana. Yaubada ibom ihanapuiya'o ta abo imwauve'aha.

⁵ Ainaena teina haugane havena teya yaiya ana gelu ainai i'ainimavelele. Hesi Bada yana laoma vehabana amha'waha'wa, wuwuna yana hauga laoma ainai mata imwau ve'ave'ahagita. Yana ve'ahane hidumwalu wuwuna yada nuwatuwu yababadi atedai Yaubada mata imwau yemahalavadi na yada nuwatuwu namwanamwadi mata hinage imwau yemahalavadi ta vehabadi i'awa namwanamwaegita.

⁶ Aba'ita teina yau yo Apolosa alimaiyena am'ita, eena ainaena amwa'amwaha namwanamwana havena amlaulaugabaei, na havena amwalowalo haehae yami taumugai vehabadi.

⁷ Na havena amnuwahaehae ebeha ami geluwone amnamwanamwa gabaedi, wuwuna hava

namwanamwana alimiyai himiyamiya, maudoina Yaubada ainaena amlobalobai, ainaena havena amwalowalo gagasa.

⁸ Bada am'ita lobaiya'o, bo? Bada amvewasawasa'o, bo? Bada amyemidi'o na hiya howola, bo? Bada ebe amyemala wasawasa ta omiu na ai taloina toyawa.

⁹ Na hesi teina hauga ana ita dova Yaubada yana tauyewasao ai miya vitai imohegai, dova hiya paipaidi habi oiyemwalowoidi, na ainaena tausagenawasa yo tomowa yo ginauli maudoidi mehediya.

¹⁰ Na ama ita dova yauyaulemai Besinana vehabana, na omiu ami ita dova Besinana ana tauhanapuwo, wuwuna ai tapitapiyamai na omiu wahiwahiyalamiu, yo mayami ve'ahihi, na ai mayama hinimaya.

¹¹ Hauga maudoina ma'ama vahali yo ma'ama gadomaguni, yo nigele ama ale'o, yo nigele yama vadao, ainaena ama ita dova amiya wewelohe.

¹² Abom nimamaiyena apaipaihowa, na ebe yaiyadiwo hi'awa yabayababaegai walovelauwena ayemaihadi, na hinage ebe hi'abiye muyaegai a'alama'i'ita.

¹³ Na hinage ebe himodi'iniyegai mayama namwanamwa a'awa au'augeluwedi. Moiha, ai dova mohomoho, ainaena tomowa hita'wata'wataegai.

¹⁴ Walo teina yaleleyawa nigele habi abiye hinimayagomiu, na hesi habi abiye dumwalugomiu dova natuguwao moiha omiu.

¹⁵ Walo moiha yami tauve'itao hibagibagili alili, Besinana yana amwaha vehabana, na

yabom bada tamamiu, wuwuna wasana namwanamwana ana guguya ainaena yalauvaigomiuma Yeisu Besinana ainai.

¹⁶ Eeta natuguwao, ya'awanoi alimiyai na amve'ao'aonaegau.

¹⁷ Na natugu Timoti yavetamalenawa yo yagu mumuga Besinana ainai vehabana iwalo mahalavaei alimiyai, dova tauyemidiwo yave'itadi dalava maudoidi aidiyai, yo ainaena havena amnuwanuwapwanopwanowei. Timoti yavelauwei na yayemidiyei mwala'ina, wuwuna Bada yana paihowa ainai imwala'i alili, na teina hauga ilalaowa alimiyai.

¹⁸ Na hesi tupwadi alimiyena hinuwatuwui ebeha yau havena yalaolaowa, ainaena hinuwanuwahaehae yo higagagagasa.

¹⁹ Nigele! Na hesi ebe yada Bada italam, howola abo yalau mwayamwayauwa alimiyai, na taugagasaone yatowoidi, nigele ebeha yadi walowone aidiyena, na yadi paihowao hesi ya'itadi, wahi-wahiyaladi nuwana tapitapiyadi.

²⁰ Wuwuna Yaubada yana Abaloina holanai yana tomowao nigele hiyawalowalo mohili, na hesi yana wahiyalaena hipaipaihowa.

²¹ Na vedova yami nuwatuwu? Mayagu loina wahiyala nuwana mayagu velau yo yagu mumuga hegoyana yalaowa? Omiu amloina.

5

Kolinita yadi lauhapuli

¹ Yami yababa yabenalei wuwuna ehebo to-mowa alimiyena tamana mwanena baidana hip-wanoli. Pwanoli neta iyababa alili. Hiya nigele Yudeya tupwa maudoidi aidiyai nigele dova yadi mumuga.

² Eena havena amnuwahaehae, na hesi mu-muga teina vehabana amdou, yo towahonane yababana yami boda ainaena amvai vehulu.

³ Teina hauga yau yamiya amwaha daodaowai, na hesi yagu nuwatuwu alimiyai imiyamiya, dova yau baidamiu, ainaena yababanane ana loina alimiyai yawalo mahalavaenawa, neta yada Bada Yeisu yehanaena.

⁴ Ana loinane teina dova, ammiya ahaigomiu, yada Bada Yeisu yana wahiyalaena,

⁵ tauyababane ammohe gabaei Tomodulele ainai na ebe tauna i'abiye yababa, na ainaena howola yada Bada yana ahubena ainai to-mowanane alu'aluwana ihagui.

⁶ Havena amnuwahaehae, na hesi amnuwatuwu avivini ebe yababana habuluna alimiyai imiyamiya, mata maudoimiu iveyababagomiu.

⁷ Eeta yababanane alimiyena amvaivehulu na amveboda ehebo namwanamwana, wuwuna Besinana yana mwalowoiyena i'abiye masele-gomiu, na Besinananane iya dova yada buidi'wa guyauna puhomana, wuwuna bada vehabada hi'oiye mwalowoiya'o.

⁸ Na yada guyaune tapaihowaidi, nigele mayada mumuga yababa aidiyena, na hesi mayada mumuga masemaseledi yo dumwaluna aidiyena.

⁹ Mwalona yami leta ehebo ainai yawalo mahalava ebeha havena taumehe'ayowo baidamiyao am'awa'awa au'augelu.

¹⁰ Na hesi nigele yayaloiloina na ebeha taumehe'ayo yo tobwatobwa nuwanuwadi yo tau'aivavaliwo yo tau'oba amsosomanaedi, wuwuna bale'u teina ainai hiya, hibagibagili alili, ainaena nigele howahowana talaugabaidi.

¹¹ Na hesi yagu loina alimiyai teina hauga ebe yaiya tauyemidi imehe'ayo, bo tobwatobwa nuwanuwana bo i'oba'oba, yo imanimanini, yo we'aha wahiwhiyalana inumanuma, yo i'aivavali, havena am'awa'awa au'augeluwei yo baidamiu am'ai'ai.

¹² Na hesi yau yagu abaloinao tauyemidiwo aidiyai, na havena vali bodao aidiyai.

¹³ Wuwuna hiya howola abo Yaubada iloinaedi, na hesi taupwanoline ehebo yami boda, ainaena ilowoinanei na amloinaei, yo alimiyena amheusili.

6

Lauvetala vehabana

¹ Ehebo ginauli alimiyai imiyamiya, neta yami lauvetala aidiyai omiu amlaulau hiya nigele tautapwalolo yadi tauloinao aidiyai, na ana dumwalu ebeha amlau hiya taumaselewo aidiyai.

² Amnuwatuwu avivini ebeha ita Yeisu ana tauyemidiwo howola abo taumiya bale'u maudoina taloinaedi, ainaena howahowamiu na ginauli habuhabuludi lauvetala aidiyai amloinaedi.

³ Howola galewai tausagenawasa hinage taloinaedi, eeta teina ta'i howahowada na paihowa bale'uwai taloinaedi.

⁴ Ainaena havena amlaulau tauloinao hiya nigele tauyemidiwo aidiyai.

⁵ Neta ginauli abahinimaya. Na ebe yaiya alimiyena nuwanuwana ana gelu baidana hilauvetala, ilowoinanedi na ehebo taunuwamasele boda tautapwalolo ainaena hibehaei, na iya lauvelalane vehabana iloina.

⁶ Na hesi omiu yami paihowa nigele dumwaludi, wuwuna hiya nigele Besinana ana tauyemidiwo mehediya amlaulauvetala.

⁷ Omiu tauyemidiwo ebe amlauvetala, ana ita nigele namwanamwana, na hesi ebe vitai alimiyai himahamahalava, ilowoinanegomiu na ami tau'oyamaone vehabadi am'alama'i'itanedi na havena amlaulauvetalaedi.

⁸ Hinage nigele ebeha teina haugane omiu tauyemidiwo tahimiyao am'oyamaedi na aidiyena am'aivavali.

⁹ Ebe mumugamiu dova havena am'oya'oyamaeuyoigomiu wuwuna Yaubada yana Abaloina ainai tauyababa maudoidi i'auhidi, dova tau'obaone yo taupwanoliwone na pwanoliwone waiwaihiu a'ava hibom baidadiyao hipaipaihowai na hinage towatowaho a'ava hibom ma'adi geluwo hipaipaihowai.

¹⁰ Na tau'aivavaliwone yo tau'aidumao yo taunuma yauyaulewo yo tauwalo yabayababao yo tau'oyamao hiya mata nigele hiyaluwu Yaubada yana Abaloina ainai.

11 Mwalona amumuga dova, na hesi teina haugane Yaubada iwuwagomiu'o na ammasele'o, wuwuna yada Bada Yeisu Besinana yehanaena, na Alu'aluwa Ve'ahihi yana paihowaena, bada i'abiye dumwalugomiu'o.

Pwanoli vehabana

12 Ehebo walo yabenalei, wuwuna tupwana tomowa hiwalo, “Mumuga maudoina howahowagu.” Moiha, howahowada ginauli maudoina tapaihowaidi, na hesi tupwana mumuga nigele hiyahaguigita, wuwuna yadi wahiyalaena na howahowana hipaigita.

13 Amnuwatuwu avivini ai'ai vehabana, moiha, ai'ai diyada vehabana, na hinage diyada ai'ai vehabana, na hesi howola ai'ai yo diyada Yaubada imutudi, na tauda Yaubada imohegita nigele pwanoli vehabana, na iya hesi vehabana, yo iya ita vehabada.

14 Yo hinage iya yana wahiyalaena mwalowoiyena i'abiye towologita, dova yada Bada Yeisu mwalowoiyena i'abiye towolouyoi.

15 Tauda neta Besinana yaunao, ainaena havena yaiya owa taumehe'ayo baidam ammumuga yababa.

16 Wuwuna ebe yaiya towaho taumehe'ayo baidana hi'enogwau neta bada hive'ehebo, dova Buki Ve'ahihi yana walomahalava, iwalo, “Hitaubwau hive'ehebo, dova taudi ehebo”.

17 Na hesi ebeha yada Bada baidam amve'ehebo alu'aluwamiu ainaina.

18 Eeta ilowoinanegomiu na pwanoli amta'wata'wataedi, wuwuna pwanoli nigele dova vali mumuga yababadi. Moiha, vali

mumuga yababadi nigele tauda hiya'abi'abiye yababadi, na pwanoli hesi tauda i'abi'abiye yababadi.

¹⁹ Eena amnuwatuwu avivini ebeha tauda Alu'aluwa Ve'ahihi yana vada, wuwuna Alu'aluwa Ve'ahihi Yaubada ainaena ilaoma na holadai imiyamiya, eeta ita nigele alidaena na Yaubada ainaena.

²⁰ Wuwuna bada iyemaihagita'o, eeta ilowoinanegita na tauda aidiyena yehana ta'abiye mwala'i.

7

Tawahola vehabana

¹ Nuwatuwune tawahola vehabana yagu leta ainai ampanivilaegau eeta yau yawalo auligomiu. Ebe towatowaho havena hitawatawahola neta inamwanamwa.

² Nigele howahowana yo maudoimiu teina dova ammiyamiya. Na ebe mehe'ayo ana lautowoi alimiyai imahalava, ana dumwalu ebeha amtawahola ta vehau vehau mwanena.

³ Na ainaena towatowaho mwanemiyao yadi nuwatuwu ammulitaedi. Hinage dova omiu waiwaihiu mwanemiyao yadi nuwatuwu ammulimulitaedi.

⁴ Wuwuna ebe waihiu itawahola, nigele howahowana na ibom tauna iloinaei, na hesi mwanena towahone iloina. Hinage towaho, nigele howahowana na ibom tauna iloinaei na hesi mwanena waihiuna iloina.

⁵ Na mwanemiyao havena am'eno'eno wahi gabaedi. Ebe yami nuwatuwu ehebo ainaena ahubena viha'a'ava amhudiuyowegomiu ebeha

Yaubada ainai am'awanoi abo'am'eno bwauyo, na havena ammiyamiya wahi alili, mata dova ta nuwatuwu dawaniwo alimiyai himahalava ta Tomodulele yana towoiyena i'abiye be'ugomiu.

⁶ Ebe nuwanuwamiu na amtawahola, inamwanamwa, na havena yaloiloinaegomiu ebeha maudoimiu amtawahola.

⁷ Yau nigele yayatawahola, ainaena ebe tupwamiu dova yau. Hesi Yaubada ada guyau imohegita ta tupwamiu amtawahola na tupwamai nigele.

⁸ Eena omiu 'wahi'wahi'i yo hiwahiwapewone ami venuwamwau teina ebeha havena amtawatawahola, neta inamwanamwa ammiyamiya, dova yau nigele yayatawahola.

⁹ Ebe nuwanuwamiu na amtawahola, inamwanamwa, amtawahola, ta ebe havena nuwalele i'abi'abiye yababagomiu.

¹⁰ Omiu tautawahola yada Bada yana lolina yawalo mahalava alimiyai ebeha havena amvinavinawahe.

¹¹ Na hesi ebe yaiya waihiu mwanena mwalona ivinawaheyena'o yana amwaha bwau namwanamwadi himiyamiya, neta ebe waihiunane iya imiyamiya na havena itawatawahola, na inamwanamwa hinage ebe ilaugwaipileuyo mwanena ainai. Na hinage towatowaho mwanediyao havena hivinavinawaheyedi.

¹² Teina hinage tupwana nuwatuwu yau aliguwena, na nigele yada Bada yana lolinaena, neta ebe yaiya owa towaho mwanem nigele iyayemidi Yaubada ainai, na yana nuwatuwu

dova na baidam ammiyamiya, havena uvinavinawaheyei.

¹³ Hinage dova ebe ehebo waihiu owa mwanem nigele iyayemidi Yaubada ainai, na nuwanuwana na baidam ammiyamiya, havena uvinavinawaheyei.

¹⁴ Ebe yaiya towaho bo waihiu mwanena nigele Yaubada iyayemidiyei, na hesi baidana himiyamiya, howola abo tauyemidine mwanena Yaubada i'abiye namwanamwa, na ainaena natudiyao tupwa masemaselena ainai himiyamiya.

¹⁵ Na ebe yaiya owa mwanem nigele Yaubada ainai iyayemidi na nuwanuwana na ivinawaheyege, u'abi gabaei na havena unuwanuwavu. Wuwuna Yaubada nuwanuwana ammiya daumwali, na nigele nuwanuwana yo ammiya manimanini.

¹⁶ Omiu towatowaho bo waiwaihiu mata vedova na mwanemiyao am'abiye nuwabuidi ta hiyemidi, ta'i'ita. Nigele tayahanapui?

Yada miyamiya Yaubada iloinaedi

¹⁷ Yada paihowa bada Yaubada i'aiyauya'o ehebo ehebo alidai, ainaena abapaihowadine aidiyai tamiyamiya. Teina yagu lolina tauyemidi tupwa maudoina aidiyai.

¹⁸ Ebe yaiya owa Yudeya tomowana na Yudeya yadi ila'ilala mwalona hihapigo taumwai na mulitai Yeisu Besinana ainai uyemidi, havena unuwanuwavitai Yudeya yadi ila'ilala vehabana. Na ebe nigele ve'ive'ilalane alimwai, havena hihapihapigo.

19 Wuwuna hapi nigele ginauli mwala'ina, na ginauli mwala'ina hesi Yaubada yana lolina adi mulita.

20 Havaidova ainai umiyamiya na Yaubada iyogaego ta uyeyemidiyeine neta ainai umiyamiya.

21 Ebe yaiya owa ehebo Yaubada yana taupaihowa ta haugana unuwabui, havena unuwanuwatuwu alili yam paihowa awa'awawane vehabana, na ebe yam hawahawaga itaumahalava mata uwuyo yam dalavai.

22 Moiha ta'i, taupaihowa bale'uwai ebe Besinana ainai hiyemidi, Yaubada howahowana yadi yababa aidiyena ilivahidi, na hinage towatowaho mwala'idi ebe Besinana ainai hiyemidi, hivetau paihowa iya vehabana.

23 Wuwuna Besinana iyemaihagita'o ta ita yana bodao. Eeta havena amtalatalamwegomiu vali taubadao aidiyai.

24 Ainaena tahiguwao, yami abamiya hava ainai na Yaubada iyogaegomiu ta amyemidiyeine neta ainai ammiyamiya, Yaubada baidamiu.

Hiya vavahala yo hiwahiwape adi lolina

25 Omiu nigele tawatawaholamiu amivenuwamwau. Nigele lolina teya Bada iyamohegita na i'atemuyamuyaegau ta abatowolo dumwadumwaluna imohegau eeta teina yawalowalo auligomiune.

26 Ainaena hauga teina hauga vitaina na yagu nuwatuwu ebeha havena amtawatawahola.

27 Na ebe yaiya owa bada utawahola'o, mamwanem ammiyamiya. Na ebe yaiya owa nigele uyatawahola, havena waihiu ubehabeha.

28 Na hesi ebe yaiyadiwo bada hitawahola'o neta nigele lauhapuli, na hesi tawatawaholadi yadi paihowa mwala'ina, ainaena nuwanuwagu na ya'abiye malamalaigomiu.

29 Tahiguwao, yagu aubabada ainona neta teina hauga bada i'ahubali'o, ainaena tawatawaholamiu ilowoinanegomiu na ebe ammunuga dova hiya nigele hiyatawahola.

30 Na omiu taudou ampaihowaigomiu ta dova hiya nigele taunuwayababa, na omiu tauyaliyaya ampaihowaigomiu ta dova hiya nigele tauyaliyaya na omiu taugimwala dova abo nigele yami tobwatobwa.

31 Havena bale'u teina yana ginauliwo vehabadi amnuwanuwatuwu alili, wuwuna hauga bada i'ahubali'o na bale'u teina isawali.

32 Ainaena nuwanuwagu na havena ginauli bale'u vehabadi amnuwanuwatuwu alili, na hesi ammunuga dova nigele hiyatawahola. Wuwuna hibom nigele hiyatawahola Yaubada yana paihowa a'ava vehabana hinuwanuwatuwu mwala'ina, ebeha nuwanuwadi na yada Bada hi'abiye yaliyaya.

33 Na hiya tawatawaholadi bale'u yana ginauliwo nuwanuwadi na ebeha aidiyena mwanediyao hi'abiye yaliyayadi.

34 Eeta nigele howahowadi na amwaha bwau aidiyena hilaulau. Na hinage vavahala yo waiwaihiu hiya nigele hiyatawahola, howahowadi na hinuwanuwatuwu mwala'ina, na ainaena taudi na alu'aluwadi hi'moheuyoidi Yaubada ainai, na hesi tawatawaholadi hinuwanuwatuwu ginauli bale'u vehabadi na ebeha

aidiyena mwanediyao hi'abiye yaliyayadi.

³⁵ Yagu walo teina ainaena nigele tawahola yaya'auhi, na hesi habi haguigomiu, Yaubada yana paihowa aidiyai ampaihowa namwanamwa, na havena vali ginauli vhabadi amnuwanuwatuwu.

³⁶ Ebe owa towaho teya yaiya vahala baidam am'awa heliheliyam'o bada ta'i Besinana vhabana ammiyawahi na ammiyamiya. Na ebe am vahalane bada ivewaihiu mwala'i'o, ta vhabana unuwanuwatuwu neta am'amna upaihowai ta yam nuwalele ebeha utawaholai, neta nigele teya yababana.

³⁷ Na ebe towaho yana nuwatuwu iwahiyala na havena itawatawahola na ebe howahowana na i'alama'i'ita na havena itawatawahola na hinage ebe nigele yaiya aidiyena iyanuwanuwayababa laugagayo teina vhabana, neta inamwanamwa alili.

³⁸ Eeta ebe yaiya itawahola neta inamwanamwa, na ebe nigele iyatawahola neta inamwanamwa alili.

³⁹ Na ebe yaiya waihiu tawatawaholana na mwanena baidana himiyamiya na ebe towaho imwalowoi, waihiune howahowana na itawaholauyo. Na neta ana lowoinana na Yaubada ana tauyemidi towahone ehebo baidana hitawahola.

⁴⁰ Na hesi yanuwatuwui ebeha waihiune ibom imiyamiya, na havena itawatawaholauyo, neta inamwanamwa alili, nuwana Yaubada alu'aluwana yana nuwatuwu teina dova.

Abayemidi oya'oyamao

¹ Ehebo panivila hinage yagu leta ainai bada yawalo mahalavaena'o, neta ai'ai tomowa himohemohedi yadi abapwagogo gaima yo aiwa aidiyai. Ginaulidine yadi aba'oyama amhanahanapuidi, na hesi havena amnuwanuwahaehae yami hanapu vehabana, na ilowoinanegomiu na ami geluwo maudoidi atemiyena amvelauwedi, wuwuna velau ginauli mwala'ina, na hanapu nigele ginauli mwala'ina.

² Ebe yaiya tomowa inuwatuwuyoi na iwalo, “Yau tauhanahanapu”. Neta iya howola alili.

³ Na hanapu moihana neta ebe tomowane Yaubada ivelauwei, mata Yaubada tomowanane ihanapui.

⁴ Eena vedova ai'ai tomowa himohemohedi yadi abapwagogo oya'oyamao aidiyai? Mata ta'ai bo nigele. Abapwagogo oya'oyamao teina nigele abapwagogo moiha, wuwuna Yaubada ibom imiyamiya, na vali abapwagogo neta ginauli awa'awawa bada.

⁵ Na tomowa bagibagilidi yadi nuwatuwu ebeha abapwagogo yo yaubadao bagibagilidi bale'uwai na galewai himiyamiya.

⁶ Na ita alidai neta Yaubada ehebo a'ava iya Tamada eeta ginauli maudoidi ainaena hilalaomane, ta hiya vehabana himiyamiya. Na hinage ita alidai neta Bada ehebo a'ava iya Yeisu Besinana, na Besinanane ainaena Yaubada ginauli bagibagilidi iya ainaena hilalaomane ta iya ainaena tamiyamiya.

⁷ Ita yada yemidi wahiwhiyalana, na tupwadi yadi yemidi tapitapiyana, wuwuna hin-

uwatuwu bwaubwau ebeha vali abayemidi hinage abayemidi moiha, eeta ebe tomowaone abayemidi oya'oyamaone adi hi'aidi mata himeheuhi aidiyai.

⁸ Na hesi ai'ai vhabana Yaubada mata nigele iyave'ewaigita wuwuna nigele teya ai'ai alu'aluwada iya'abi'abiye namwanamwa bo iya'abi'abiye yababa.

⁹ Ainaena ai'ai maudoina howahowana na ta aidi na hesi amnuwatuwu avivini na havena amiu aidiyena tauyemidi tapitapiyadi am'abi'abiye be'udi.

¹⁰ Wuwuna ebe yaiya owa mayam nuwamasele uhanapui ebeha vali abapwagogowo ginauli awa'awawa, na nigele teya yadi abawahiyala, ainaena ebe adi u'aidi, na am gelu ehebo mayana yemidi tapitapiyana i'itago, iya hinage i'ai, na hesi mayana meheuhi.

¹¹ Moiha, owa mayam hanapu, na hesi yam hanapu ainaena howola abo tahim tapitapiyanane u'abiye yababa. Na unuwatuwu avivini ebeha Besinana imwalowoi am gelune tapitapiyanane habi haguina.

¹² Na ebe tahimne u'abiye be'u ta inuwabwauwau, neta yam lauhapuli Besinana ainai.

¹³ Na yau hesi nigele nuwanuwagu na ehebo tahida ya'abiye be'u, ainaena ai'aidine yata'wata'wataedi moiha, na havena yalaulau towoidi, mata aidiyena tahidao yaveyababadi yo ya'abiye be'udi.

9

Tauyewasao yama mumuga

¹ Havena tomowa hitowotowoi na hiloinaegau, yo hi'ulu'ulumiyane-gau, na hesi amnuwatuwu avivinidi ebeha yau yada Bada Yeisu yana taupaihowa ehebo, na Badane bada ya'itaya'o, na wasana bada alimiyai yawalowena'o, ta amyemidiyena'o.

² Ainaena amhanapuigau yau Yeisu ana tauyewasa moiha. Na tupwana tomowa hi'ulumiyane-gau ebeha yau nigele Yeisu ana tauyewasa. Na nigele! Amnuwatuwu avivini yau yagu guguyaena yada Bada ainai yami yemidi ammwanwauwine.

³ Ta teina dova yawalo agu tau'ulumiyaiwone aidiyai.

⁴ Ebeha yau Besinana ana tauyewasa moiha dova hiya. Wuwuna hiya adiwo yo adi bwahi ammohemohedi, eeta ilowoinanei na yau hinage dova ammohegau.

⁵ Na hinage hiya tauyewasao na yada Bada Yeisu tahinao yo hinage Pita, yadi ta'i'ili aidiyai mamwanediyao hilaowa ta am'i'ita avivinidine. Ainaena ebe yau dova yatawahola ta ma'asolegu ata'i'ili, ilowoinanei na baidagu am'ita avivinigai.

⁶ Na yau yo Banabasi nigele alimaiyai dova amyapaipaihowai, wuwuna ai abom a'ita avivini-uyoigai yama paihowa ana maiha aidiyena.

⁷ Ehebo panivila yapanivilaegomiu na am-nuwanuwatuwu vehabana. Panivila teina: tau'alehaone havaidova ainaena adi ita avivini hilobalobaidine? Gabemani aidiyena, bo hibom bada aidiyena? Hinage ehebo yagu panivila: Ebe towaho yana tanovi i'umai, na laulau eli ana hauga, vedova mata ainonane i'ai bo nigele?

Hinage ehebo yagu panivila: Vedova ebe towaho ehebo yana maheyao i'ita'ita avivini mohiledi na nigele teya iyawunui yana guyau vehabana, hava yana ita avivinine ana namwanamwa?

⁸ Aba'ita teina dalavaena, na Mosese yana loina baidana hivetoyatoyawa,

⁹ iwalo, “Ebe bulumakau witi holanai ipaipai-howa, ilowoinanei na witiwone aidiyena i'ai”. Yaubada nigele iyanuwanuwatuwu bulumakau hibom vehabadi.

¹⁰ Na hesi iwalowalo yana taupaihowao ita vehabada, ainaena loina teina imwauwi ta ayemidiyei ebeha yama paihowa aidiyena amai alobai, dova hibom taulau venuvenu yo hinage taulau eli hiyemiyemidi ai'ai yadi alowena hi'ai.

¹¹ Ai hinage dova alu'aluwamai adiwo bada a'umaidi'o alimiyai, ta ilowoinanegomiu na tau-mai ana ammohegai.

¹² Tauyewasao tupwadi amve'aidi'o, ainaena ilowoinanegomiu na ai hinage amve'aigai?

Na haugana baidamiu ta miyamiya nigele yami hagu ayavaivai na hesi a'alama'i'ita mata dova ta Besinana wasana ataugudugudui.

¹³ Na hinage vada tapwalolo mwala'ina ana taupaihowao amnuwatuwu avivinidi. Hiya tomowa yadi velauwone aidiyena adi hilobalobaidi, na hinage taupwaoliwone adi hilobalobaidi lagulaguwone abapwaoli ainai hiwunuwunuidi na aidiyena hivai vaidi.

¹⁴ Bada yana loina teina dova na ebeha Yeisu Besinana wasana ana tauyewasao adi hilobaidi yadi paihowa aidiyena.

¹⁵ Na hesi nigele yayawalo alimiyai na

amve'aigau, na hinage havena yami leta yalelele na ebeha amve'aigau, nigele yawalowalo ai'ai vehabana. Ebe vahaliyena yamwalowoi, teina inamwanamwa, wuwuna nigele nuwagu na amiu yavaidi.

¹⁶ Yagu paihowa teina wasa namwanamwana ana walomahalava vehabana, na nigele ebeha paihowa teina ainaena agu walo vetuvehae yalobai, wuwuna yagu paihowa bada, na ilowoinanegau na yapaihowa. Na ebe yata'wata'wataedi mata vitai mwala'ina aliguwai imahalava.

¹⁷ Yaubada agu laina teina imwauwi yagu paihowa vehabana na nigele yau yabom vehabagu yo yagu nuwatuwunena, ainaena havena maiha yavaivai paihowanane vehabana.

¹⁸ Hesi bada yayaliyaya wuwuna wasa namwanamwana alimiyai ya'aiyauya awawa, na hesi havena yanuanuwatuwu maiha vehabana.

¹⁹ Na hinage havena tomowa agu laina himwaumwauwi, na hesi tomowa maudoidi vehabadi yapaipaihowa na yahaguidi.

²⁰ Eeta yamumuga Yudeya yadi mumuga dova na ainaena ebeha Yudeya yahaguidi. Na hiya Mosese yana laina himulimulitaedi, ebe baidaguwao amiyamiya yamumuga dova hiya na ainaena yahaguidi. Na hesi ateguvena nigele howahowana loineadine aidiyai yamulimulita.

²¹ Na hinage hiya Mosese yana laina nigele hiyahanapui, ebe baidaguwao amiyamiya, yamumuga dova na yahaguidi, na hesi havena agu laina Besinana ainaena yaho'eho'e.

²² Na hinage ebe hiya yadi yemidi tapitapiyana

na baidaguwao amiyamiya, yamumuga dova hiya na yahaguidi. Ainaena tomowa maudoidi baidaguwao vebabadi yatowoi wahiyala na yamanahamwedi ta ainaena tupwana aidiyena hagu hilobai Besinana ainaena.

²³ Yagu paihowa teina wasa namwanamwana vebabana, ta ebe omiu baidaguwao hagu talobai wasanane ainaena.

²⁴ Na annuwatuwu avivini ebe abasagena ainai maudoidi hivesagesagena, ehebo aidiyena mata imugai, eeta ilowoinanegita na tatowoi wahiyala na tamugai.

²⁵ Na yaiyadiwo hiya bale'uwai hitowoi wahiyala, na hinage hi'alama'i'ita yadi towoi ainaena, ebeha maiha ovi'ovina hilobai, na hesi ita tatowoi wahiyala na maiha miyamiya vateyaina galewaena talobai.

²⁶ Teina vebabana yasagena alili, wahiyalaena, yo yamwahali alili wahiyalaena, na havena yamwahali awa'awawa.

²⁷ Ainaena taugu yaloina wahiyalaei na havena yamumuga awa'awawa, mata dova yagu guguya vali tomowa aidiyai na tuluhanai yau yabe'u.

10

Abayemidi pwano

¹ Tahiguwao tubudao annuwatuwu avivinidi ebeha mwalona hauganane ainai balabala awawai hilaulau, yaloyalovi ainaena Yaubada imugamugaiyedi, na hinage ni'u holanaena yadi amwaha ipaihowai na ainaena higeyo'awa vali tupwai.

² Eena yaloyalovi yo ni'u aidiyena yadi bapitaiso hilobai ebeha Mosesese ana taumulitao.

³ Na hinage adiwa yo adi bwahi maudoina galewaena hilobaidi alu'aluwadi vehabadi

⁴ Na adi bwahi hivaivaidi gaima ehebo ainaena, na gaimanane galewaena baidadi hilaulau, yehana Besinana.

⁵ Na hesi Yaubada nigele iyayaliyaya tubudaone vehabadi, ainaena nu'ulai himwalowoi, na wagawagadi nemai hilaugabaidine.

⁶ Hiya aba'ita alidai na havena pwanoli vehabana tanuwanuwatuwu.

⁷ Na hinage havena tapwalolo vagana adi abayemidi aidiyai, dova hiya nu'ula awawai hipaipaihowaine. Buki Ve'ahihi ainai hiya vehabadi iwalo mahalava, iwalo, "Tomowaone himiya na hi'ai'ai na hinumanuma, na mulitai hitowolo na hipaihowa awa'awawa".

⁸ Na hinage hipwanopwanoli, ainaena ahubena ehebo ainai hitau 23,000 aidiyena Yaubada i'oiye mwalowoidine. Teina aba'ita alidai yo ebeha havena tapwanopwanoli.

⁹ Na hinage Yaubada ana tau'wata'wata himwauwi na weso ainaena i'oiye mwalowoidine. Teina ive'itagita ebeha havena hinage ita tapaipaihowai dova.

¹⁰ Na hinage Yaubada hi'ulumiyanei, na ehebo tausagenawasa ivetamalenama na i'abiye yababadi yadi ulumiyaine vehabadi. Aba'ita teina alidai na ebeha havena ta'ulu'ulumiyai.

¹¹ Aba'itane teina maudoina Buki Ve'ahihi ainai hileledi na ebeha teina ta'i ita yaso mulimulitada

maihane vitaidine alidai tanuwatuwu avivini, na havena lauhapuline tapaipaihowaidi.

¹² Eeta ebe yaiya owa unuwanuwatuwui ebeha mayam wahiyala utowotowolo, u'ita avivinigo na havena utapitapiya,

¹³ wuwuna abatowoine aidiyena Tomodulele itowotowoigomiu, maudoida itowotowoigita dova, na hesi Yaubada yana lolina imwauwi na havena Tomodulele itowotowoi ala'alabiliyegita, na ebe ta'alama'i'ita howola abo amwaha namwanamwana ive'itagita na ainaena abatowoine tawahiyala gabaedi.

¹⁴ Augeluwo, nuwanuwagu na vali abayemidi amta'wata'wataedi.

¹⁵ Omiu mayami nuwamasele, ainaena yagu walo teina vehabana amnuwanuwatuwu mwala'ina.

¹⁶ Wuwuna ebe numa masemaselena vehabana ta'awa yauwedo Yaubada ainai na tanuma, neta Besinana 'wahinana i'abiye namwanamwagita na Besinana baidada tavetoyatoyawa. Dova beledi, ebe ta'abi tomwahi na ta'ai, beledinane ainai Besinana baidada talau ehebo'o, wuwuna iya tauna ta'a'aine.

¹⁷ Beledine ehebo ainaena maudoida ta'ai, ainaena Besinana tauna ainai taveboda ehebo.

¹⁸ Dova Isileli maudoidi yadi pwaoliwo hiwunuidi Yaubada vehabana na hi'aidi, eena Yaubada baidadi hiveboda ehebo.

¹⁹ Moiha ta'i, ai'aine hiya taumiya ganamuli hi-momohedine vali abayemidi aidiyena, na hinage yadi abayemidiwone, aiwa yo gaima, yo ginauli awa'awawa aidiyai, na hesi nigele yadi wahiyala.

²⁰ Na hinage paihowadine hiya taumiya ganamuli ginaulidine vehabadi hipaipaihowa, nigele Yaubada vehabana hiyanuwanuwatuwu, na hesi Tomodulele ma'ana geluwo vehabadi. Ainaena nigele nuwagu na vali abayemidiwo vehabadi ampaihowa, ta mata Tomodulele ana geluwo baidamiyao amveboda ehebo.

²¹ Nigele ana ita namwanamwana ebe yada Bada ana vedi ainaena amnumanuma na yana aba'ai ainaena am'ai'ai, na Tomodulele yana paihowa ampaihowaidi,

²² wuwuna yada Bada atena am'abiye doyedou. Yada Bada tauwahiyala ibom, ainaena havena ta'abi'abiye modi'ini, mata dova ta i'oyesawaligita.

Ai'ai vali abayemidiwo vehabadi

²³ Ginauli maudoidi howahowada na tapaihowaidi, na tupwana paihowa nigele howahowana hihaguigita.

²⁴ Nigele ebeha tabom vehabada tanuwanuwatuwuyoyigita na ebeha ada geluwo tupwadi hinage ta haguidi.

²⁵ Ainaena ebe lagulagu bunumadi vali tomowa aidiyena amgimwala, havena ampanipnivila bunumanane vehabana, na hesi am'ai bada, na havena amnuwanuwatuwu yababana hava mwalona ai'ainane ainai hipapaihowaine.

²⁶ Wuwuna bale'u maudoina ta hinage ginauli maudoina bale'uwai Yaubada yana Abaloinao.

²⁷ Na hesi ebe taumiya dalava ehebo iyogaego na ulaulau yana vadai na am imwauwi vehabam, bada ta'i u'ai, na havena upanipnivila hava

mwalona ipaihowai ai'ainane ainai, na ainaena havena unuwanuwatuwu vitai vehabana.

²⁸ Na hesi ebe yaiya iwalo mahalava ai'ainane vehabana na alimiyai iwalo, “Hiya yadi paihowa Tomodulele vehabana ai'ai neta hipaihowai ainaena”. Havena ai'ainane u'ai'ai, mata tauwalo mahalavane inuwayababa, yo imeheuhi, ainaena owa hinage unuwayababa.

²⁹ Nigele owa yam meheuhi ainaena, wuwuna owa nigele Tomodulele uyamehemeheuhi, na hesi tauwalo mahalavane yana meheuhiyena. Na nuwana tomowa teya iwalo, “Paulo, hava vehabana na mata tautapitapiya vehabadi loina yave'alo?

³⁰ Hava vehabana na tautapitapiya hi'ulumiyane gau? Bada agu vehabana ya'awa yauwedo'o Yaubada ainai ta nigele yababa teya aliguwai iyamiyamiya.”

³¹ Hiya yadi walo ana maiha teina, ebeha ilowoinanegita na yada paihowa maudoina, yo yada ai, yo yada numa, yo hava hinage, aidiyena Yaubada yehana ta'abiye mwala'i.

³² Eeta havena vali tomowa am'abi'abiye nuwayababadi, nuwana Yudeya, yo taumiya ganamuli, yo Yaubada yana boda.

³³ Dova yau yatowotowoi na ebeha havena yagu nuwanuwatuwuwena yapaipaihowa, na hesi hava tomowa yadi nuwatuwu dova yapaihowai, na hiyaliyaya, na ainaena adi hagu hilobai Yaubada ainaena.

11

¹ Ilowoinanegomiu na yagu mumuga teina

amve'ao'aonaei, dova yau Besinana mumugana yave'ao'aonaeine.

Waiwaihiu yadi pasa tapwalolo ainai

² Yauwedo tahiguwao, wuwuna ve'itaone yamomohegomiune bada amnuwatuwu avivinidi na am'abi avivinidi.

³ Na nuwanuwagu amhanapui ebeha Besinana towatowaho yada Bada, na hesi waiwaihiu yadi bada neta mwanediyao, na Besinana yana Bada Yaubada.

⁴ Ebe towaho ma'ana pwaopwaomi i'awa'awanoi yo iwalo mahalava neta abahinimaya yana Bada Besinana ainai.

⁵ Na ebe waihiu vahu a'avana i'awa'awanoi yo iwalo mahalava, neta hinage abahinimaya yana bada, iya mwanena, ainai. Moiha ta'i, ana ita yababana ebe vahuna maudoina 'wahi'wahina.

⁶ Wuwuna ebe waihiu nigele vahuna iya'oi'oighamui, vahuna itom na ihinimaya vahuna 'wahi'wahina vehabana, ainaena i'oighamui na ana ita inamwanamwa tapwalolo ainai.

⁷ Tapwalolo holanai towaho nigele howa-howana na vahuna i'oi hamui, wuwuna towaho ana ita Yaubada dova, na hinage ana walo vetuvehae Yaubada ana walo vetuvehae dova, na waihiu ana walo vetuvehae towaho ana walo vetuvehae dova.

⁸ Wuwuna nigele towaho mugamugaina waihiu ainaena iyamahalavama, na hesi waihiu towaho ainaena imamahalavamane.

⁹ Na hinage Yaubada towaho nigele waihiu vebabana ipapaihowaine, na hesi waihiu towaho vebabana ipapaihowaine.

¹⁰ Ainaena waiwaihiu ilowoinanedi na vahudi hi'oighamuidi tapwalolo ana hauga ainai, na waiwaihiuwone yadi awa'abi mwanediyao aidiyai tausagenawasao hi'itadi.

¹¹ Na hesi ebe yada Bada yana amwaha tamulitaei nigele howahowana na waihiu ibom iloinaei bo towaho ibom iloiloina.

¹² Wuwuna waihiu towaho ainaena imahalava na towaho waihiu ainaena itubui, na maudoida Yaubada ainaena ta mahalava.

¹³ Eena amnuwatuwu avivini, ebe waihiu vahu a'avana na i'awa'awanoi Yaubada ainai, vedova ana ita, namwanamwana bo nuwana iyababa.

¹⁴ Maudoida bale'uwai tamiyamiya, ebe towaho ta'ita vahuna daodaona, na ana ita dova waihiu, neta abahinimaya.

¹⁵ Na ebe waiwaihiu vahudi daodaodi neta adi abawalo vetuvehae, yo hinage vahudi ana aba'oihamu.

¹⁶ Ada laina teina dova, na nigele hinage teya laina Yaubada yana boda maudoida alidai, ainaena havena ehebo yaiya laina teina vebabana iwalowalo gwaipile.

Bada yana ai

¹⁷ Ehebo hinage mumugamiu vebabana nigele yayaliyaya, neta nigele iyanamwanamwa.

¹⁸ Wuwuna tupwana tomowa hiwalo aliguwai ebeha yami miya dalava aidiyai amwahewaheuy-oigomiu ta vehau vehau yana boda, eeta neta nuwana moihana.

¹⁹ Na yami waheine ainai ana namwanamwa neta ebeha yaiyadiwo hiya Yaubada i'awa dumwaluwedi moiha tahanapuidi.

²⁰ Na hinage yami miya dalava aidiyai ebe yada Bada yana ai ve'ave'ahihina am'ai, neta ana ita nigele iyanamwanamwa.

²¹ Wuwuna omiu tupwana amiu am'ai'ai, na ami geluwo tupwadi ma'adi vahali, na hinage omiu am'ai'ai yo hinage amnumanuma mwala'ina ainaena ambuwabuwa.

²² Eeta ilowoinanegomiu na ambom yami vada aidiyai am'ai yo amnuma, na havena Yaubada yana tapwalolo am'abi'abiye yababa, na hiya wewelohedi am'abi'abiye hinimayadi. Teina vehabana nigele yayawalo vetuvehaeyegomiu.

²³ Yada Bada Yeisu yana ai ana nuwamasele bada hive'itagau'o na yau yave'itagomiu'o, neta boniyainane Yudasa Yeisu i'alomagigiliyei, mulitai Yeisunane beledi ivai,

²⁴ na i'awa yawwedo Yaubada ainai na itomwahi, na iwalo, 'Teina taugu omiu ami hagu vehabana. Ta teina dova ampaihowai agu abanuwatuwu avivini vehabana.'

²⁵ Eeta hi'ai i'ovi, na hinage Yeisu vedi ivai, na iwalo, 'Vedi teina waloyemidi vauvauna vehabana, na waloyemidine vauvaunane 'wahinagu ya'abiye mahalava. Ebe aiteya hauga ainai amnuma amnuwatuwu avivinigau.'

²⁶ Na beledine ana ai yo vedine ana numa aidiyena yada Bada yana mwalowoi vehabana tave'itaei hauga maudoina, yo ana higa ilau gwaipilema.

²⁷ Na hesi ebe yaiya ai'ainane i'ai awa'awawai

yo yada Bada ana vedine ainaena inuma yabayababa, towahonane neta yana pwanoli, wuwuna yada Bada tauna yo 'wahinana aidiyena ipaihowa yabayababa.

²⁸ Na ebe nuwanuwada na yada Bada yana ai ta'ai, mugai mumugada vehabana tanuwanuwatuwu, yo hinage ta'abiye dumwalugita, na mulitai ai'ainane ta'ai, na hinage vedinane ainaena tanuma.

²⁹ Wuwuna ebe yaiya i'ai awa'awawa yo inuma awa'awawa, na nigele iyanuwanuwatuwu Besinana tauna vehabana, howola mata ana lolina ilobai.

³⁰ Teina wuwuna ami lovalao yo yami tapiyaone tupwana bagibagilidi himahama-halava alimiyai, na hinage tupwana ami bodao bada hi'wadalele'o.

³¹ Eeta ilowoinanegita na yada mumuga ta'abiye dumwaludi, na ebe Yaubada havena iloiloinaegita.

³² Na ebe hauga teina ainai Bada ilauveta-laegita, neta i'abiye dumwalugita, ta ebe hauga mehedai mata nigele taumiya bale'u baidadi iyalauretala eheboigita.

³³ Tahiguwao, ebe hauganane yada Bada yana ai am'ai, ami geluwo amha'waidi na am ai toy-awa.

³⁴ Na ebe yaiya ivahali, yana vadai nemai i'ai mugai, na ainaena havena i'ai ala'alabili tapwalolo ainai, mata dova Yaubada imanini yami tapwalolo ana ita yababana vehabana. Neta ibom lolina teina vehabana.

Na hesi tupwana ami lolina hinage himiyamiya, ainaena ebe hauganane yalaowa alimiyai,

loinanane ya'abiye dumwaludi alimiyai.

12

Yaubada yana aiyauya vehabada

¹ Tahiguwao, nuwanuwagu na Yaubada yana aiyauya alu'aluwada vehabadi yalivahi na amhanapui.

² Wuwuna mwalona guguyou yana tupwa ainai ammiyamiya na vali abatapwalolo aidiyai amtalatalamwegomiu, hiya nigele howahowana ta hi'aubabada, na hesi hi'oya'oyamaegomiu.

³ Eeta teina hauga ebe yaiyadiwo omiu Yaubada Alu'aluwana alimiyai imiyamiya, neta nigele Yeisu amyawalo dobidobiyei, na hesi am'awa Badaei, wuwuna nigele teya yaiya howahowana na Yeisu i'awa Badaei ebe nigele Alu'aluwa Ve'ahihi ainai iyamiyamiya.

⁴ Alu'aluwa Ve'ahihi ehebo ta'i na hesi yana aiyauya alidai vagana yo vagana.

⁵ Badane ehebo a'ava, na yada hagu vagadi yo vagadi tomowa tamohemohedi.

⁶ Paihowa vagadi yo vagadi ta paipaihowaidi na wuwudi ehebo a'ava neta Yaubada, iya ginauli maudoidi i'abiye mahalavadi.

⁷ Na Alu'aluwa Ve'ahihi yana aiyauya ehebo ehebo alidai neta maudoida ada hagu vehabana.

⁸ Alu'aluwa Ve'ahihi yana aiyauya ana ita vagadi yo vagadi, wuwuna tomowa ehebo ana aiyauya nuwamasele, na ehebo hanapu ginauli dawadawanina vehabana.

⁹ Na ehebo yemidi, yo ehebo taulovala adi tauhagu.

¹⁰ Na ehebo vedevdede ana paihowa, na ehebo tauwalo mahalava, na ehebo vali alu'aluwa adi aba'atai nuwana namwanamwana bo yababana, na ehebo hinage vali alina howahowana na aidiyena i'aubabada, na ehebo hinage alina ana taubui.

¹¹ Aiyauya teina Alu'aluwa Ve'ahihi iya ivesin-uwa, na i'aiyauya ehebo ehebo alidai, na imohegita na dova tapaihowaidi.

Tau ehebo na yaunao bagibagilidi

¹² Ita dova tau'ehebo eeta tahanapuiya'o ebeha tau'ehebo, na yaunao bagibagilina. Taune neta Besinana na yaune neta ita.

¹³ Wuwuna maudoida bada tabapitaiso'o, Alu'aluwa ehebo ainaena, na bada taveboda ehebo'o. Ai Yudeya yo omiu vali tupwa aidiyena, yo taumiya vitai yo taumiya namwanamwa, na bada maudoida taveboda ehebo'o ta Alu'aluwa Ve'ahihi alidai imiyamiya ainaena.

¹⁴ Moiha, yau nigele ehebo na hesi maudoina vagana yo vagana.

¹⁵ Ainaena ebe ae iwalo, “Yau nigele tau yana boda ainai yamiyamiya, wuwuna yau nigele nima”, Yana walone teina nigele walo moiha.

¹⁶ Hinage ebe dova talina iwalo, “Yau nigele tau yana boda, wuwuna yau talina, na nigele mehe”. Talina yana walone nigele walo moiha.

¹⁷ Ebe tau maudoina mehe a'ava, nigele howahowana na walo teya ibenalei, na ebe hinage tau maudoina talina a'ava nigele howahowana yo ginauli teya i'ita.

¹⁸ Na Yaubada tenem dova inuwatuwui na yau maudoidi yadi paihowa imohedi.

19 Wuwuna ebe yau ehebo ta'i, neta nigele tau maudoina.

20 Ainaena tau'ehebo ta'i ipaihowai na hesi yauna bagibagilidi.

21 Eeta nigele howahowana na hinage mehe iwalo nima ainai, "Nigele nuwanuwagu owa". Na hinage nigele howahowana na vahu iwalo ae ainai, na iwalo, "Nigele nuwanuwagu owa".

22 Na tupwadi hinage tauda yaunao adi ita dova hitapiya, na hesi yadi paihowa mwala'ina tauda ana hagu vehabana.

23 Hinage yaudao tupwadi havena tawalowalo vetuvehaedi nuwana vehabadi tahinihinimaya na hesi ta'ita avivinidi yo ta dawanidi.

24 Na nigele tauda maudoina adi ita avivini dova. Wuwuna Yaubada tauda ipaihowai na ebeha yauda maudoina hiya nigele adi walo vetuvehae na ta'ita avivini ili'ilimanidi.

25 Eeta havena wahei imahamahalava tau yaunao aidiyena. Na hesi maudoina hivetoyatoyawa na maudoidi hivehaguhagu yada paihowa aidiyena.

26 Wuwuna ebe yauda ehebo imuya mata tauda maudoina himuyamuya hinage. Ebe yau ehebo mayana yaliyaya mata tau hinage maudoina hiyaliyaya.

27 Ita maudoida Besinana taunao na ehebo ehebo taunane yaunao.

28 Wuwuna yada paihowa Yaubada yana boda holanai vagana yo vagana, Yaubada i'aiyauya alidai, mugai hiya Besinana ana tauyewasao, yo mulitai tauwalo mahalavao, mulitai tauve'itao, yo vedevedede adi taupaihowao, yo tauovala adi

taupaihowao, yo tauhaguwo, yo taumugaiwo, yo hiya vali alina adi tau'aubabadao.

²⁹ Maudoida tauyewasa, bo? Maudoida tauwalo mahalava, bo? Maudoida tauve'ita, bo? Maudoida vedevedede tau'abiye maseledi, bo?

³⁰ Maudoida tau'abiye namwanamwa, bo? Maudoida alina vauvaudi adi tau'aubabadao, bo? Maudoida walo ana tau'abiye masele, bo? Nigele ali'alili.

³¹ Paihowa teina Yaubada i'aiyauyaei maudoidi alidai, ainaena ilowoinanegomiu na amnuwanuwatuwu aiyauya namwanamwadi vehabadi, na hinage amwaha namwanamwana yave'itagomiu'o, neta velau.

13

Velau vehabana

¹ Ebe yagu walowone namwanamwadi, dova tauguguyaone yo dova galewa tausagenawasao yadi walo, na ebe velau nigele ateguwai iyamiyamiya, yagu guguyane ginauli awa'awawa, dova sinaha hitutututu awawai, yo yoguli hiyuviyuvi awawai.

² Na hinage ebe yau Yaubada yana tauwalo mahalava, na mayagu hanapu mwala'ina bale'u yo galewa vehabana, yo ebe yayemidi moiha Yaubada ainai na ainaena yawalo oya aidiyai, howahowana hilau vali tupwai, na ebe nigele velau ateguwai, yau bada towaho awa'awawa.

³ Na ebe yagu tobwatobwa maudoina ya'aiyauyaei tauwewelohe aidiyai, na hinage taugu yatalamwei na higabu yadi pwaoli

vehabana, na ebe nigele velau ateguwai iyamiyamiya, yagu paihowaone ainodi nigele howahowana yalobaidi.

⁴ Moiha, velau mumuga maudoidi imwala'i gabaedi, velau i'alama'i'ita yo inuwahegoya tomowa aidiyai, na nigele iya'alo'alomagigili, na nigele iyanuwanuwatuwuyoi ta iyanuwahaehae.

⁵ Na nigele iyatalitalinatui. Velau nigele iya'ai'aiduma na nigele iya'abi'abituluha yayiai na nigele iyavaivai maiha.

⁶ Velau mumuga yababana vehabana nigele iyayaliyaliyaya, na hesi mumuga dumwaluna vehabana iyaliyaliyaya.

⁷ Velau ginauli maudoina howahowana. Velau iyemidi. Velau inuwatuwu avivini. Velau i'alama'i'ita.

⁸ Ainaena velau havena i'ovi'ovi, na hesi hiya Yaubada ana tauwalo mahalavao howola yadi walowone hive'ovi. Dova hiya vali alina yo vali alina aidiyena hiwalowalo, howola abo alinadine i'ovi. Na tauhanapuwo howola abo yadi hanapu isawali.

⁹ Wuwuna teina hauga yada hanapu tupwana, eeta yada walomahalava tupwana hinage.

¹⁰ Na hauga ilalaoma aidiyai hanapu vauvauna maudoina imahalava na hanapu miyamiyana tanuwapwanopwanowei.

¹¹ Dova yau mwalona hedaheda bada, na hesi teina hauga bada yavetowaho mwala'i'o ta heda yana walo yo yana paihowa yo yana nuwanuwatuwu bada aliguwena hi'ovi'o.

¹² Teina haugane yada nuwamasele hihogahoga na howola abo ta'ita ili'ilimani. Na yau

hanapu tupwana yahahanapuine, na hesi howola abo maudoina yahanapu ili'ilimani dova hauga teina Yaubada ihanahanapu ilimanigau.

¹³ Ginauli mwala'idi tonuga himiya vateyai, neta yemidi, yo nuwatuwuhae, yo velau, na maudoidi aidiyena velau imwala'i gabaedi.

14

Alu'aluwa Ve'ahihi yana aiyauya

¹ Ainaena tatowoi wahiwahiyala na tavelavelauyowegita moiha, na hinage tatowoi wahiwahiyala na Yaubada Alu'aluwana yana aiyauya alidai talobaidi, na aiyauya ehebo namwanamwa alilina, neta walomahalava Yaubada yana nuwatuwu tawalo mahalava mugaiyei.

² Na ehebo hinage aiyauya tomowa aidiyai, neta vali alinao adi aubabada vebabana. Ebe vali alina aidiyena ta'au'aubabada, neta Yaubada iya ainai ta'au'aubabada, na nigele tomowa aidiyai, ainaena walowone adi nuwamasele tomowa aidiyai ipalipali, ta teina Alu'aluwa Ve'ahihi yana wahiylaena nuwamasele dawadawanina tawalowalowedi, ainaena tomowa nigele hiyanuwamasele.

³ Na ebe tawalo mahalava tomowa aidiyai, na yada walo ainaena hinuwamasele, neta adi hagu, atepatu yo yaliyaya vebabadi.

⁴ Na ebe yaiya vali alina ainaena i'au'aubabada, neta iya bada ihaguhaguyoi, na hesi ebe tauwalo mahalava hiwalo tauyemidiwo bodadi alinadiyena neta maudoidi adi hagu.

⁵ Yau nuwanuwagu na maudoimiu vali alina aidiyena am'au'aubabada. Na hinage nuwanuwagu mwala'ina na amwalo mahalava, wuwuna tauwalo mahalava yadi paihowa ginauli mwala'ina, na walo vali alina aidiyena nigele ginauli mwala'ina, na hesi ehebo taubui imiyamiya na walodine iya ibuibuidi, neta ginauli namwanamwana boda adi hagu vehabana.

⁶ Tahiguwao amnuwatuwu avivini ebe yalalaowa alimiyai, na vali alina ainaena ya'au'aubabada alimiyai, nuwana mata nigele hagu ainaena amyalobai. Na hesi ebe yalaowa alimiyai lautowoi vauvauna yo nuwamasele yo walomahalava yo ve'ita yamohegomiu, teina abahagu alimiyai.

⁷ Nigele iyadumwalu ebe tomowa huwehuwena hiyuvi awawai na wali teya hiwaliyei neta mata nigele habuluna tomowaone hiyabenali lobai.

⁸ Na hinage ebe yaiya yoguli iyuvi awawai, alinana ana nuwamasele nigele tayahanapui, aleha vehabana, bo hava ana yoga vehabana.

⁹ Dova hinage ita, ebe nigele tayawalo dumwalu nigele howahowana tomowa yada walone hiyanuwamasele vehabana, wuwuna yada walone dova walo awa'awawa yo ta'e awa'awawa.

¹⁰ Na moiha, bale'uwai alinaone hibagibagili alilidi himiyamiya, na tupwa ehebo ehebo aidiyai taumiya dalavaone hiya alinadi hihanahanapuidi.

¹¹ Ainaena ebe vali tupwaone alinadi nigele

yayahanapuidi, yau dova taumana wuwuna yateibaba, eeta nigele howahowagu na alinadi yahanapui. Na hinage hiya nigele howahowadi na yagu walo hihanapui.

¹² Yauwedowo augeluwo, nuwanuwamiu na Yaubada Alu'aluwana yana aiyauya alimiyai am-vaiddi, ainaena ilowoinanegomiu na amtowoi ta ami aiyauyane aidiyena yana boda am'abiye wahiyaladi.

¹³ Na ebe teya alimiyena vali alina aidiyena i'au'aubabada, ilowoinanei na i'awa'awanoi Yaubada ainai na nuwamasele ilobai, yo ainaena yana walo ibui ta tomowa aidiyai iwalowalo mahalavaei.

¹⁴ Wuwuna ebe vali alina ainaena ya'awa'awanoi, alinane ana nuwamasele nigele yayahanapui, wuwuna alu'aluwagu ibom i'awa'awanoi, na hesi yagu walowone nigele yayahanapuidi, hava vehabadi ya'au'aubabadane.

¹⁵ Na ilowoinanegau ebe mayagu nuwamasele yo hinage alu'aluwaguwena ya'awa'awanoi, na yawali vetuvehae Yaubada ainai alu'aluwaguwena na hinage mayagu nuwamasele.

¹⁶ Ebe yaiya owa alu'aluwamwena uno'ono'owei, vali alinanaena, nigele uyahanapui, yo am geluwone nigele hiyanuwamasele, vedova mata hi'awa moihaei?

¹⁷ Walo vetuvehae inamwanamwa, na hesi nigele iyanamwanamwa alili wuwuna ada geluwo nigele iyahaguidi.

¹⁸ Eeta ya'awa yauwedo Yaubada ainai

wuwuna vali alina aidiyena ya'au'aubabada alili abo omiu.

¹⁹ Na tapwalolo miya ahaina ainai, nuwanuwagu alina yehana yahanahanapui ainaena ve'ita ahu'ahubalina yawaloweitomowa aidiyai na nigele yaya'awa namwanamwaei vali alina ainaena ya'au'aubabada alili, wuwuna tomowa nigele hiyahanapui.

²⁰ Tahiguwao, havena yami nuwatuwu dova hedaheda, na hesi yami nuwatuwu dova towaho mwala'ina yana nuwatuwu. Havena paihowa yababana vehabana amnuwanuwatuwu alili yo ebeha amhanapuiya'o.

²¹ Wuwuna Buki Ve'ahihi holanai Yaubada yana lina ehebo imiyamiya, iwalo:

“Taumanao howola hilaoma na vali alinao aidiyena yagu bodao aidiyai yagu walo hiwalo mahalavaei. Na hesi havena yagu walone himulimulitaedi.”

Yaubada yana walo dova.

²² Wuwuna alinao vagadi aidiyena ta'au'aubabada, neta ve'ive'ilala nigele ita tauyemidi vehabada na hesi hiya taumiya ganamuli vehabadi. Na walomahalavaena ta'au'aubabada neta ve'ive'ilala nigele taumiya ganamuli vehabadi na tauyemidi vehabada.

²³ Na ita ebe tapwalolo vehabana tamiya ahaigita na vali alina aidiyena ta'au'aubabada, na tupwadi nigele Yeisu ana tauyemidiwo hiluwu na alinada palipalina hibenalei, mata yadi nuwatuwu ebeha tabuwa.

²⁴ Na ebe maudoida Yaubada yana walo tawalo mahalavaei na tupwadi hiya nigele Yeisu ana

taumulitao hiluwuma ta walomahalavane hibenalei mata yadi yababao hi'ita lobaidi na hive'ewauyoidi.

²⁵ Yo ainaena yadi nuwatuwu dawani vehabadi hinuwavitai na hihinimaya, na Yaubada mehenai hibe'u aitulu na ainai hipwagogo na hi'awa moiha, yo ainai hiwalo, “Moiha, Yaubada baidamiu ammiyamiya”.

Tapwalolo ana amwaha

²⁶ Tahiguwao, ebe tapwalolo vehabana amluwuluwu, ehebo towaho wali i'abihini, ehebo ive'ita, na ehebo nuwatuwu vauvauna iwalo mahalavaei, na ehebo vali alina ainaena i'aubabada, na ehebo alinane ibuidi, na aidiyena paihowane boda hihaguidi.

²⁷ Na ebe vali alina tomowadiyao hi'au'aubabada, neta inamwanamwa mata hitau bwau bo hitau tonuga, hi'aubabada na hesi ehebo ehebo hi'aubabada na yadi aubabada ana taubui mata walowone ainodi iwalo mahalavaedi.

²⁸ Na ebe alinaone nigele adi taubuiwo, havena teya yaiya vali alina ainaena i'au'aubabada tapwalolo ana hauga ainai, na hesi ibom nuwanaena i'aubabada Yaubada ainai.

²⁹ Na hinage tauwalo mahalava hitau bwau bo hitau tonuga hi'au'aubabada ta ambenalei na yadi walowone vehabadi amnuwanuwatuwu ili'ilimani.

³⁰ Na ebe ehebo towaho tapwalolo holanai imiyamiya yo hanapu vauvauna ilobai, itowolo na ginaulinane iwalo mahalavaei, na tauguguyane inobu.

³¹ Na maudoimiu howahowamiu na ehebo ehebo amwalo mahalava, yo am'abiye wahiwalagomiu, na nuwamiu am'abiye namwanamwadi.

³² Tauwalo mahalava howahowana yo yadi aubabada hi'ita avivini.

³³ Wuwuna Yaubada iya i'abi'abiye dumwaluwegita, eeta mayada nuwahegoya tatapwatapwalolo.

³⁴ Na waiwaihiu omiu, ilowoinanegomiu na tapwalolo ainai amnobu na walo ambenalei. Wuwuna Buki Ve'ahihi ainai Mosese yana lolina waiwaihiu vehabadi teina dova, na dova hinage tauyemidiwo vehabadi tupwa maudoidi aidiyai.

³⁵ Ebe waiwaihiu maudoidi na hava hihana-pui, howahowadi na yadi vadai mwanediyao hipanivilaedi na hiya hive'itadi. Wuwuna ebe waiwaihiu hiwalo tapwalolo ainai, abahinimaya alidai.

³⁶ Na havena amnuwanuwahaehae ebeha ambom alimiyai Yaubada yana walo imahama-halava, yo ambom alimiyai imiyamiya.

³⁷ Na hinage ebe yaiya inuwatuwui ebeha ibom Yaubada yana tauwalo mahalava na Yaubada Alu'aluwana ainai imiyamiya, na yana nuwamasele imohei, mugai ihanapui ebeha yagu walo leta teina ainai yavetamalenawa, neta Yaubada yana lolina alimiyai.

³⁸ Na ebe tomowane yagu walo nigele iya'awa moihaei, yana walo havena am'awa'awa moihaei.

³⁹ Ainaena tahiguwao, ilowoinanegomiu na amtowoi wahiwahiyala ta Yaubada yana walo amwalo mahalavaei, na vali alina adi walowone vehabadi havena am'au'auhidi tapwalolo ainai.

40 Na hinage ginauli maudoidi dumwad-umwaludi namwanamwadi yami tapwalolo aidiyai ampaihowaidi.

15

Besinana yana towolouyo

¹⁻² Tahiguwao, wasa namwanamwana bada yawalo mahalavaena'o alimiyai, amnuwatuwu avivini ebeha mwalona atemi amtalamwei wasanane ainai, na i'abiye wahiylagomiu na ainaena ami hagu amlobai, ebe wasanane am'abi avivini. Na ebe nigele amya'abi avivini, yami yemidine ginauli awa'awawa.

³ Wasa teina ya'ita lobai ainaena yawalo mahalava alimiyai na nuwatuwu mwala'ina neta Besinana yada yababao vehabadi imwalowoi, dova Buki Ve'ahihi yana walo mahalava.

⁴ Ta himwauwi magaiyai na ahubena tonugana ainai itowolouyo, dova Buki Ve'ahihi iwalo mahalava.

⁵ Itowolouyo na Pita ainai i'abiye mahalavauyoi na hinage tauyewasao hitau 12 aidiyai i'abiye mahalavauyoi.

⁶ Ehebo hauga ainai ada geluwo hitau 500 aidiyai i'abiye mahalavauyoi. Boda neta tupwadi bada himwalowoi'o na hibagibagili alili mayawahidi.

⁷ Yemesa ainai i'abiye mahalavauyoi, na hinage Besinana ana tauyewasao maudoidi aidiyai i'abiye mahalavauyoi.

⁸ Na yana aba'ovi yau aliguwai i'abiye mahalavauyoi, na hesi yagu hauga tubuiyo ainai yamataimeyameya.

9 Na yau yehane tauyewasa nigele iyalowoinanegau wuwuna Yaubada yana bodao ya'abiye muyamuyadi ainaena Besinana ana taumulitao maudoidi hinamwanamwa gabaegau.

10 Na hesi Yaubada ive'i'ilaegau na ilivahigau. Ainaena nigele iyalivahi awawaigau, wuwuna bada yayemidi'o moiha na tauyewasao maudoidi yadi paihowa yalaugabaei, nigele yau yagu wahiyalaena, na Yaubada yana ve'i'ilaena.

11 Eeta tauyemidiwone alimiyai bada higuguya'o, na yau hinage bada alimiyai yaguguya'o, ainaena Besinana amyemidiyena'o.

Towolouyo vehabana

12 Yama guguya alimiyai awalo mahalava ebeha Besinana mwalowoiyena itowolouyo'o, na amyemidiyei. Eena hava vehabana ta tupwamiu amwalo, "Ebeha tomowa nigele howahowana na mwalowoiyena hitowolouyo?"

13 Wuwuna ebe tomowa nigele mwalowoiyena hiyatowotowolouyo, Besinana hinage nigele mwalowoiyena iyatowolouyo.

14 Ainaena yama guguyaone nigele ainona ta omiu hinage yami yemidine Besinana vehabana nigele ainona.

15 Na hinage ai Yaubada ana tauyewasao dova a'oya'oyamaegomiu yama walowone aidiyena, wuwuna awalo, "Yaubada Besinana mwalowoiyena i'abiye towolouyoi". Na tupwamiu amwalo, "Nigele taumwalomwalowoi hiyatowotowolouyo".

16 Yami nuwatuwu vedova? Besinana hinage nigele iyatowolouyo, bo?

17 Ebe Besinana nigele iyatowolouyo neta yami yemidine Besinana ainai nigele habuluna ainona ta mata yami yababa ainai ammiyamiya.

18 Na yami nuwanuwatuwu amwalo hiya mwalona Besinana hiyemidiyei ta himwamwalowoiwa mata nigele hiyanamwanamwa, bo?

19 Na hinage ita Besinana ana taumulitao atemuyamuyada, ebe Besinana yana hagu alidai teina hauga bale'uwai vehabana, na nigele hauga ilalaoma vehabana yada mwalowoi tuluhanai.

20 Na ana dumwalu neta Besinana mwalowoiyena itowolo mugai, na mulitai abo taumwalomwalowoi maudoidi hitowolouyo.

21 Wuwuna towaho ehebo ta'i ainaena mwalowoi imahalava bale'uwai, neta Adam, na hinage dova towaho ehebo yana paihowa ainaena towolouyo i'abiye mahalava.

22 Ainaena bada tahanapuiya'o ebeha Adam yana yababa ainaena maudoida mwalowoi alidai imamahalavane, na moiha Besinana ainaena yawahi vateyai talolobaine.

23 Na yawahi vateyai yana lau teina dova, mugai Besinana itowolouyo na howola ilau gwaip-ileuyoma ita yaiyadiwo yana bodao, hinage tatowolouyo.

24 Na mulitai Besinananane tauloinao maudoidi iwahiyala gabaedi na Tomodulele yo tauloinao yababadi maudoidi iwahiyala gabaedi, yo hauga yana aba'ovi ainai Besinana yana loina imohegeyo'awahei Tamana ainai.

²⁵ Wuwuna Besinana mata mayana wahiyala iloiloana ana higa ana alehao maudoidi iwahiyala gabaedi.

²⁶ Na aleha mwala'ina yana aba'ovi ainai mata Besinana mwalowoi iwahiyala gabaedi, na igwaipile ta namwanamwa.

²⁷ Wuwuna Yaubada loina maudoina Besinana imoheina'o. Na hesi Tau'aiyauyane nigele howahowana Besinana iloinaei.

²⁸ Ainaena howola hauganane ainai Besinana ginauli maudoidi iloinaedi, iya italam Tamana yana loina ainai, wuwuna Tamanane Besinana yana loina maudoina ana taumohe, eeta Yaubadanane ihae alili.

²⁹ Na ebe taumwalowoi havena hitowotowolouyo, hava wuwuna omiu tupwamiu bapitaiso amvaivai hiya taumwalomwalowoi vehabadi?

³⁰ Na hinage vedova yau? Ebe nigele howahowana na mwalowoiyena yayatowolouyo, hava vehabana abasilahe ainai hauga maudoina yapaipaihowa Besinana vehabana?

³¹ Moiha ta'i, ahubena ehebo ehebo aidiyai dova yamwalomwalowoi, na hesi mayagu yaliyaya omiu yami towolo wahiyala vehabana, yada Bada Yeisu Besinana ainai.

³² Na hinage mwalona Epeso ainai tomowa manimaninidi dova maheya nu'ula hi'alehaigau, na hesi alehanane nigele ana namwanamwa aliguwai ebe nigele mwalowoiyena yayatowolouyo. Ainaena hiwalo:

“Ebeha ilowoinanegita na hauga bale'uwai tayaliyaya yada ai yo yada numa aidiyena”,

wuwuna mwalowoi ana hauga nigele howa-howana teya hava talobai.

³³ Na hesi walodine neta oyama, neta ainaena havena aidiyena hi'oya'oyamaegomiu, mata yadi mumuga yababana amve'ao'aonaedi.

³⁴ Yo tupwamiu Yaubada amnuwapwanopwanowei. Teina abahinimaya alimiyai, ainaena ilowoinanegomiu na amhanapui, yo ainaena yami mumuga yababana amlaumwauwidi.

Tau vauvauna vehabana

³⁵ Na tupwamiu nigele amyauwatuwu masele towolouyo vehabana, ainaena amwalo, “Tau mwalowoiwone aiteya tau ana ita mata ainaena hitowolouyo?”.

³⁶ Na ilowoinanegomiu amhanapui ebeha dova patu ta'umai na i'ini howola mata patunane ipwaha.

³⁷ Amhanahanapui ebe pegapega bo ehebo patu ta'umai, taunane ainaena i'ini, nigele patu mugamugaina ana ita dova, na hesi vagana.

³⁸ Wuwuna tauloina iya Yaubada, na aiwa yo awahi ehebo ehebo adi ita yana nuwatuwu dova, na imwauwidi.

³⁹ Na tauda hinage yana nuwatuwuwena iye-masele. Tomowa tauda ana ita vagana na lagu-lagu taudi adi ita vagadi na lowolowo taudi adi ita vagana, na yama taudi adi ita vagana.

⁴⁰ Galewa ginaulidi himiyamiya yo hinage bale'u ginaulidi himiyamiya na adi ita namwanamwa vagana yo vagana.

⁴¹ Na hinage mahana ana ita vagana, na wai'ena ana ita vagana, na utui ana ita vagana, na utui ehebo ehebo adi ita vagadi yo vagadi.

⁴² Dova hinage yada towolouyo ana ita, ginauli mwalomwalowoina ta hamui na ginauli nigele iyamwalomwalowoi mata itowolouyo.

⁴³ Moiha ta'i, taudao ama'amagogoidi hihamuidi na tatowolouyo manamwanamwada. Tauda tapitapiyadi hihamuidi na tatowolouyo mayadi wahiyala.

⁴⁴ Wuwuna tau bale'uwena himagamagaiyedi na tau galewaena hitowotowolouyo, wuwuna tau bale'uwena vagana na tau galewaena vagana.

⁴⁵ Buki Ve'ahihi yana walomahalava hinage dova iwalo, "Towaho mugamugaina, Adam, tauna mayawahina", na towaho bwauna, Yeisu, alu'aluwana ainaena tomowa yawahida imohegita.

⁴⁶ Towaho alu'aluwana nigele iyamahalava mugai, na hesi tauna imahalava mugai na alu'aluwana mulitai.

⁴⁷ Wuwuna towaho mugamugaina Yaubada ipaihowai bale'u ainaena, na towaho bwauna galewaena idodobimane.

⁴⁸ Adam bale'u mu'amu'alinaena imahalavama, eeta ita hinage bale'u mu'amu'alinaena tamamahalavane, na hesi Besinana iya galewaena idodobimane eeta ita mata dova Besinana ta yemala tomowa galewaena.

⁴⁹ Ainaena ada ita dova tomowa bale'uwena na hesi ada itane mata igwaipile ta dova Besinana iya tomowa galewaena.

⁵⁰ Tahiguwao amnuwatuwu avivini ebeha tauda bale'u nigele howahowana na Yaubada yana Abaloina ainai hiluwu, wuwuna tau

bale'uwena pwahapwahana na tau galewaena mata nigele iyapwaha.

⁵¹ Na hinage hanapu vauvauna yave'itagomiu ebeha havena ita Besinana yana boda maudoida tamwalomwalowoi, na hesi ita howola mayawahida tamiyamiya na Yaubada tauda imwau buidi.

⁵² Wuwuna hauga yana aba'ovi ainai yoguli hiyuvi mwala'ina na Yaubada tauda i'abibui mwayamwayauwedi, yo hinage taumwalowoi mataudi vauvauna hitowolouyo, na ita mayawahida tauda hinage i'abibuidi.

⁵³ Wuwuna Yaubada howahowana tauda pwahapwahadi na mwalomwalowoidi i'abibuidi, na hivauvau na miyamiya vateyaidi.

⁵⁴ Yo howola hauga tenem ainai Buki Ve'ahihi ana awamoiha imahalava, neta iwalo:

“Mata mwalowoi i'oiye sawali na ita tamiya alili”.

⁵⁵ “Mwalowoi, havaidova yam wahiyala? I'ovi'o. Mwalowoi, havaidova yam muya? I'ovi'o.”

⁵⁶ Mwalowoi yana wahiyala imahalavama mumuga yababana ainaena, na mumuga yababana Mosese yana lolina aidiyena tahanahanapui.

⁵⁷ Na yada Bada Yeisu Besinana ihaguigita ta mwalowoi tawahiyala gaebei, ainaena Yaubada ainai ta'awa yauwedo mwala'ina.

⁵⁸ Na hinage tahiguwao ya'awa yauwedo mwala'ina alimiyai, na yaguguyeigomiu na amtowolo wahiyala, ta hauga maudoina am'atepatu Bada yana paihowa ainai, wuwuna howola Bada yana paihowa ainaena ainona talobai.

16

Velau tauwewelohe vehabadi

¹ Ehebo hinage ginauli, velau Yaubada yana tomowao Yelusalem ainai adi hagu vehabana. Mwalona Galetiya yadi velau vehabana yawalo aulidi, ainaena omiu dova hinage ampaihowai.

² Neta tapwalolo ehebo ehebo aidiyai yami velau ammwaumwauwidi. Ebe yami mane mwala'ina velau mwala'ina, na ebe yami mane habuluna yami velau hinage habuluna, na hauganane yalaowa, bada yami velau imiyamiya.

³ Na ebe hauganane yalaowa alimiyai tupwadi ami geluwo amvesinuwanedi na yami velaune hilawei Yelusalem ainai, na hinage Yelusalemaone yadi leta yalele na velaune baidana hilawedi.

⁴ Na ebe ilowoinanegau, yau baidaguwao alau Yelusalem.

⁵ Teina hauga nuwanuwagu na yalau Masedoniya na mulitai yalaowa alimiyai,

⁶ na neta ainai ya'aiyawasi. Mata nuwana neta ainai yamiya daodao ana higa gwaugwau ana hauga i'ovi, na aiteya tupwa yanuwatuwui ainaena amhaguigau ta ya'adau lau aidiyai.

⁷ Wuwuna nigele nuwanuwagu hauga ubwa'ubwana omiu baidaguwao tamiyamiya, na hesi ebe Yaubada italam, ainaena hauga tupwana daodaona baidamiu nemai tamiyamiya.

⁸ Teina hauga Epeso ainai yamiyamiya ana higa Buidi'wa guyauna i'ovi na mulitai yalaowa.

⁹ Wuwuna dalava teina ainai howahowana na Yeisu yana paihowa mwala'ina yapaihowai,

bwagana agu alehao himiyamiya, na nigele yayamodemode aidiyai.

¹⁰ Na Timoti hinage ebe ilaowa alimiyai, amyogaei yami vadai na am'abiye yaliyaya moiha, wuwuna iya yada Bada vehabana ipaipaihowa, yau dova.

¹¹ Na havena yaiya Timoti isosomanaei, na hauganane ilalau gwaipilema aliguwai amhagui na mayana yaliyaya ilau gwaipilema, wuwuna iya na tupwana tahinao hinage yaha'waha'waidi.

¹² Apolosa hinage iya tahida ehebo, na mwalona Apolosa ya'awanoiyei ebeha tahidao baidanao hilaowa alimiyai, na ita'wata'wata, na ebeha teya hauga ainai inamwanamwa abo ilaowa.

Walo yana aba'ovi

¹³ Augeluwo am'ita avivinigomiu, na yemidi moiha ainaena amtowolo momohi na amwahiyala mayami atepatu.

¹⁴ Yo hinage yami paihowao maudoidi aidiyai amvelavelauyowegomiu.

¹⁵ Sitepana yana huhu amhanapuidi'o ebeha hiya Besinana ana tauyemidiwo mugai tupwa Gilisi ainai, na hitalamwedi Yaubada yana tomowa adi hagu vehabana.

¹⁶ Ainaena nuwamiyai yamwauwi na yadi walowone ammulitaedi, yo yaiyadiwo hinage baidadiyao Besinana vehabana hipaipaihowa hiya hinage ammulitaedi.

¹⁷ Hauga teina yayaliyaya mwala'ina wuwuna Sitepana yo Potunato yo Akaikosi bada hi-laoma'o, na hiya dova omiu miyalaemiyao bada hi'abi'abiye yaliyayagau.

¹⁸ Dova omiu mwalona hinage hi'abi'abiye yaliyayagomiu, ainaena teina hauga ta'i agu lautowoi inamwanamwa alili. Teina vehabana tomowa dova hiya amve'ahihiyedi.

¹⁹ Yaubada yana boda maudoidi tupwa Esiya ainaena yadi awayauwedo ilalaowa alimiyai. Na hinage Akwila yo Pilisila, yo hinage tauyemidiwo hiya yadi vadai hitapwatapwalolo yada Bada yehanaena, yadi awayauwedo alimiyai.

²⁰ Yaubada yana boda maudoidi hinage yadi awayauwedo alimiyai. Tahimiyao velauwena amnihoidi.

²¹ Teina yagu awayauwedo alimiyai yau nimaguwena yaleleyawa.

²² Ebe yaiya nigele Bada iyavelauwei miya vitaina ive'alo. Bada ee, nuwanuwagu na ulaoma.

²³ Yada Bada Yeisu yana ve'i'ila imiya vahaligomiu.

²⁴ Na hinage yagu awayauwedo Yeisu Besinana yehanaena ilalaowa maudoimiu alimiyai.

YAUBADA YANA WALO YEMIDI VAUVAUNA
The New Testament in the 'Auhelawa Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples 'Auhelawa long Niugini
copyright © 2008 Papua New Guinea Bible Translation Association, Inc.

Language: 'Auhelawa

Translation by: Papua New Guinea Bible Translation Association

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

c4f269ee-bf9d-5438-a164-d22b6816de83